

הידושו של מקרא

לכבוד יומא דהילולא קדישא של רבינו הקדוש מקרעטשניף זי"ע מצורף בסוף קובץ סיפורי ישועות

פרשת בלק

ואולי יש לומר דבאמת יש כאן ב' דברים שונים, בתחילה כתיב דבלק ראה מה שעשו לאמורי ולכך וירא, והיינו לשון יראה, וירא ישמש לב' הביאורים, בין למה שראה ובין שזה גרם לו לירא מהם, ועליו באמת איירי שפחדו נפל עליו מפני מה שעשו לאמורי, דהוא ידע בעצמו שהוא מלך חלש מאלו שני המלכים, ואם הם לא עמדו בפניהם הוא ודאי לא יוכל.

ומשא"כ העם של מואב הם היה בהם פחד מפני העם כי רב הוא, ולא פחדו מפני מה שעשו לאמורי, והטעם לכך אולי משום דבלק היה מספר לעמו שהוא מלך חזק יותר מאלו שני המלכים, והוא כן יוכל לנצח את ישראל, והיינו דאפי' שהוא עצמו פחד וכנ"ל, מ"מ לעמו סיפר שהוא חזק מהם ויוכל לנצחם, אבל העם הגם שהאמינוהו שאולי הוא חזק מאלו שני המלכים, וכמו שכתב בספורנו על מה דכתיב ובלק בן צפור מלך למואב בעת ההוא, דמינוהו עליהם היות ונודע לגיבור ואיש מלחמה, ולכך לא פחדו ממה שעשו לאמורי, מ"מ כן היה בהם פחד מישראל כי רב הוא, וחשבו דכוחם הוא מחמת כמותם וגודלם, וממילא גם אם בלק חזק מאלו שני המלכים, מ"מ מחמת שישראל רבים הם אולי כן ינצחום, ולכך ויגר מואב.

וממילא ניחא דבתחילה כתיב בלק דאיירי רק בו, ואח"כ כתיב מואב דאיירי בכל העם

וירא בלק בן צפור את כל אשר עשה ישראל לאמרי: ויגר מואב מפני העם מאד כי רב הוא ויקץ מואב מפני בני ישראל (כב, ב ג). עיין רש"י דביאר דהיות וראה בלק דשני מלכים הללו סיוחן ועוג שהיו בטוחים עליהם לא עמדו בפניהם, אנו על אחת כמה וכמה, לפיכך ויגר מואב. היינו דהפחד שנפל עליהם היה משום מה שעשו לאמורי.

אבל קשה דהרי הפסוק ממשיך ואומר דמה שויגר מואב מפני העם, זהו משום כי רב הוא, דהיינו מכמותם והתרבותם, וא"כ קשה מה דביאר רש"י דמפני מה שעשו לאמרי הוא דויגר מואב, בעוד שהפסוק אומר לכך טעם אחר כי רב הוא. אבל באמת אין הקושיא על רש"י, דהרי התורה להדיא אמרה וירא בלק כל אשר עשה ישראל לאמורי, דמשמע דזהו הטעם למה דויגר מואב וכדביאר רש"י, וא"כ למה חזר הכתוב לומר טעם אחר למה דויגר מואב ומשום כי רב הוא.

עוד קשה למה בתחילה התחיל הכתוב בבלק עצמו מה דוירא בלק, ואילו בהמשך הדברים לגבי היראה שנפל עליהם כתיב ויגר מואב ולא ויגר בלק. עוד צריך ביאור למה אמר הכתוב כי רב הוא לשון יחיד, הרי ברבים איירי והיה צריך לכתוב כי רבים הם.

חידושו

בלק

של מקרא

של מואב, ולכך כתיב ב' טעמים לפחדם, דבשני פחדים של שני אנשים איירי. ועוד יש לפרש פחדם מישראל, משום כי 'רב' הוא, והיינו דכתיב לשון יחיד, שהיו ישראל מאוחדים ביניהם, וכשהם מאוחדים ביניהם אין שום כח עומד כנגדם, ולכך פחדו מהם, וממילא יהא בזה ניחא למה כתיב רב לשון יחיד, ולא כתיב כי רבים הם לשון רבים.

והגם דגם גבי מואב כתיב לשון יחיד ויגר ולא כתיב ויגרו, וא"כ הגם דישראל מאוחדים הרי גם הם מאוחדים ולמה להם לפחד מישראל, יש לומר דרק לגבי יראתם מישראל היו מאוחדים ביניהם, דמפני האוייב נתאחדו, אבל ע"פ האמת לא היו מאוחדים ביניהם בשאר דברים, ולכך פחדו מישראל על היותם מאוחדים ביניהם.

אבל כל זה ניחא רק לפי מה דפירשנו לעיל לחלק בין יראתו של בלק לפחדם של עמו דהיינו של מואב, אבל לרש"י דחיבר ב' הדברים דויגר מואב הוא מפני מה שעשו לאמורי, א"כ עדיין יקשה לשיטתו למה חזר הכתוב לומר כי רב הוא.

ואולי יש לומר דלרש"י באמת עיקר הטעם שהיו מואב פוחדים מישראל היה משום מה שעשו לאמורי, וכדפירש הוא דאם על שני מלכים הללו שאנו בטוחים לא עמדו בפניהם כ"ש אנן, רק דעדיין היה לו איזה אפשרות לסמוך על כחו יותר משני מלכים הללו, וזה משום דויגר מואב, והיינו משום דעמו מואב מאוחדים הם, וכדכתיב ויגר מואב ויקץ מואב לשון יחיד, ולכך אם ישראל לא היו מאוחדים ביניהם לא היה פוחד מישראל, דהגם ששני מלכים הללו חזקים ממנו, מ"מ באלו המלכים לא היה

מידה זו ולא היו מאוחדים ביניהם, ולכך מחשש זה לכד לא היה פוחד בלק, אלא שהיות וראה שישראל גם הם רב הוא, והיינו שכתיב לשון יחיד שגם בהם יש מידה זו שמאוחדים ביניהם, לכך חזר בלק ופחד מישראל, דהגם שהם מואב מאוחדים, לא יועיל להם דבר זה דגם ישראל מאוחדים, ולא עוד שגם רבים הם, והיינו כי רב הוא, וממילא מטעם כל אלו יחד פחד בלק.

והיינו שהכל איירי על בלק עצמו, ומה דכתיב ויגר מואב היינו לומר לך דמואב מאוחדים הם, והגם דזה ודאי דגם העם של מואב פחדו ולא רק בלק, מ"מ הפסוק איירי בבלק שהוא מלכם והוא חשוב מהם.

וממילא ניחא הכל, דלכך כתיב בתחילה בלק דבו איירי ורק המשיך הכתוב במואב לומר דהם מאוחדים, ולכך היה צריך גם הטעם הנוסף של כי רב הוא, דאל"כ לא היה פוחד מהם דהרי מואב מאוחדים הם, ורק משום דישראל גם הם מאוחדים לכך עמד פחדו עליו.

ויאמר מואב אל זקני מדין עתה ילחכו הקהל את כל סביבותינו כלחך השור את ירק השדה ובלק בן צפור מלך למואב בעת ההוא (כב, ד). צריך ביאור כל הפסוק הזה, בתחילה יש לבאר מה רצו זקני מדין לומר במה שדימו את ישראל לשור המלחך את ירק השדה, דכך ילחכו את כל סביבותם, ולמה דימו אותם דווקא לשור המלחך.

עוד קשה מה רצה הכתוב לומר בזה דבלק בן צפור מלך למואב בעת ההוא, דלמאי בעינן לומר כן כלל, ולמה לא די בתחילה לומר וירא בלק בן צפור מלך מואב וכו'. ועוד קשה דאם יש לומר דמלך הוא בעת

חידושו

בלק

של מקרא

מואב, דזה היה קודם שהעמידוהו עליהם, ורק משום שהוא ראה כל זאת לכך מנוהו, ולכך דימו את ישראל לשור המלחך את ירק השדה וכדביארנו דאינו משחית הכל, ולכך גם ממשיך הכתוב דבלק בן צפור מלך למואב בעת ההוא, ומטעם זה שישראל הרי הם כהשור המלחך והוא שראה אותם ידע להלחם בהם.

ולכך הגם שאינו חזק כסיחון ועוג שהיו בטוחים עליהם, מ"מ סמכו עליו שידע האידך להלחם בהם אחר שאמר להם שלמד תכסיסי מלחמה שלהם. אבל למעשה הם לא ידעו שלמד בלק שתכסיסי המלחמה שלהם הוא בפה ולא בתכסיסי מלחמה גרידא כבדרך הטבע, ולכך לקח הוא את בלעם שגם ישתמש כנגדם בפיו.

ההוא, למה לא אמרו בן בתחילה קודם שהזכירוהו במה דראה את כל אשר עשה ישראל לאמורי, דלפי הסדר עכשיו לא יובן כלל בתחילה מיהו אותו בלק בן צפור דהוזכר בתחילה.

עוד צריך ביאור מהו בעת ההוא, ועיין מה דביאר רש"י בזה דאחר שמת סיחון מנוהו עליהם לצורך שעה, והיינו כדי שיצילם וכמו דכתב בספורנו דהיה נודע כגיבור ואיש מלחמה, דא"כ יקשה ממה דכתב רש"י לעיל דאמר בלק דאם שני מלכים הללו שאנו בטוחים עליהם לא עמדו בפניהם אנו כ"ש, דא"כ מה היה להם למואב מכך שמנוהו עליהם, אם כבר ידעו ממילא דהוא חלש יותר מסיחון ועוג, דהגם אם איש מלחמה הוא, מ"מ ידעו דבדרך הטבע לא יועיל להם, ולמה מנוהו עליהם לצורך שעה זו.

ואולי יש לומר דבאמת חשבו זקני מואב דאין ישראל חזקים כ"כ כמו האריה שטורף ואוכל ומשמיד הכל, אלא שיש להם תכונה כזו שאת הגדולים והחזקים יודעים להכניע בכל מיני תכסיסי מלחמה, והם כמו השור שמלחך השדה ובוהו הוא אוכל רק הגידולים הגבוהים, ואילו הקטנים הגם שדורך עליהם, מ"מ אינו אוכלם, וממילא בלק שאינו חזק וגדול כסיחון ועוג היות וגיבור ואיש מלחמה ידע לנצחם, דהרי הוא ראה אותם את כל אשר עשה ישראל לאמורי, והיינו שלמד תכסיסי מלחמה שלהם כשהיה שר אצל סיחון ולמד כוחם ודרכם, ולכך ידע האידך להכניעם, ולכך העמידוהו עליהם לצורך אותו שעה כדי שילחם להם בישראל.

וממילא ניחא הכל, דלכך כתיב בתחילה וירא בלק בן צפור ולא כתיב שם דהוא מלך

לכבוד יומא דהילולא קדישא של רבינו הקדוש ר' דוד משה מקרעטשניף זצוק"ל ט"ו תמוז הננו להביא בזה קצת עובדות על גדולתו הרבה שהרעישה עולמות והרקיעה שחקים בזמנו בכל תפוצות העולם היהודי

הגה"צ רבי דן סגל שליט"א מספר, כי בהיותו פעם אצל רבינו הרה"ק רבי דוד משה מקרעטשניף זיע"א, פגש את דודו הרב דוד אלי כהן יהודי חשוב מליטא, שהיה בעל אכסניה של גדולי עולם כהגאון הק' רבי חיים מבריסק זיע"א והגאון הק' רבי ברוך דוב לייבוויץ זיע"א, התפלא מאוד האחיין ותמה בפניו: אתה שראית את כל הני אריות תבוא לכאן? ענה הדוד ואמר "ביז דאנט און פון דאנט האב איך קיינמאל ניט געזען אזא צורה" (עד כאן ומכאן אף פעם לא ראיתי צורה כזאת)

הגאון רבי חיים קרייזווירטה זצ"ל רבה הראשי של אנטווערפן, אמר פעם: ישנם אנשים מפורסמים אשר שומעים אודותם רבות למרחוק, אולם כשנפגשים עמהם פנים בפנים נוצרת איזושהי אכזבה, מין הרגשה של חיכינו ליותר מזה, אצל רבינו לעומת זאת שמעתי רבות אודותיו, אולם כשהתראיתי עמו ראיתי כי ככל ששמעתי, עדיין לא שמעתי.

מסופר: היה זה בשנת השמיטה, האדמה שובתת ממלאכה, גיבורי כח עושי דברו מפקירים את נחלותיהם, זונחים את עבודתם ומתחזקים באמונה ובביטחון בבוראם. מול בית מדרשו של רבינו זיע"א עמד שדה תבואה, בעל השדה לא היה שומר תורה ומצוות, ולדאבון לב עיבד את האדמה כהרגלו, רבינו יצא עם חסידיו אל השדה והפציר בבעל השדה ובעובדיו שישביתו את עבודתם, ברגש תיאר באוזניהם את הברכה להם יזכו, אם ישמעו לקולו, בעל הבית צחק בפני רבינו, ובעזות מצח עלה על הטרקטור והמשיך לחרוש את השדה, רבינו הביט בו בעצב וקרא לעברו אם לא תשמע לקולי ותמשיך לעבור על חוקי התורה, מקלל אני את השדה שלעולם לא תתן יותר את יבולה. עברו ימי החורף באו ימי קציר בעל השדה מייחל לראות את תפוקת עבודתו, אך יבול אין, ניסה לטעת בשדה זנים אחרים, אולם התוצאה שהתקבלה היתה זהה, אדמתו הפכה להיות מלחה ולא הצמיחה דבר.

מסופר: מנהג היה לו לאחד מחסידיו ממושב יסודות להביא מדי שנה מספר אתרוגים מהודרים לבית רבינו הקדוש זיע"א, והרבי בחר את המהודר שביניהם, באחת השנים לאחר שבחר רבינו אתרוג מובחר, קם מהשולחן ופנה לחדר הסמוך כדי להביא את התשלום בעבור האתרוג, התפלא החסיד מאוד, שכן שולחנו של הרבי מלא וגדוש היה בכספי פדיונות, ומדוע קם להביא כסף אחר? רבינו שהבין את תמיהתו, נענה ואמר "א מצוה קויפט מען מיט כאשרע געלד נישט מיט קיין געלד פון צרות ישראל", (מצוה קונים בכסף כשר ולא בכספי צרות ישראל)

בתו של רבינו הק' מספרת בשם מרת ק', שסיפרה לה על אביה שהיה חולה כליות אנוש, ועברו עליו תקופות קשות עד שהגיע אליו שמעו של רבינו זי"ע, ומיהרה להזכירו אצל רבינו לישועה ורחמים, נכנסו לפני רבינו ובלב כבד שטחו את מצוקתם, הכליות אינם עובדים לגמרי? שאל רבינו. לא, כליה אחת עדיין עובדת 30%, אמרו. נענה רבינו נו, יכול הוא לחיות כך 30 שנה... מיני אז הפסיק הלה לעסוק ברפואות והמשיך לחיות חיים בריאים ושלווים, עד לאותו יום בו מלאו לו שלשים שנה, אז נסתלק לבית עולמו...

זכותו של רבינו הקדוש יגן בעדנו ועל כל עם ישראל בכל מילי דמיטב

מקום קבורתו של רבינו ידוע ומפורסם בשנים האחרונות כאבן שואבת ישועות ורפואות למעלה מדרך הטבע ורבים הם הנוהרים למקום בכל ימות השנה ובפרט ביומא דהילולא קדישא ט"ו תמוז

מנוחתו כבוד בבית הקברות הישן ברחובות בחלקת קרעטשניף

יוצא לאור ע"י הר"ר זלמן חיים הומינר הי"ו, מחבר גליון 'דפירשנו' על הדף היומי, קרית קרעטשניף רחובות.

להנצחות ולרשימת תפוצה וכן לכל ענייני הגיליון ניתן לפנות למס' פאלפון

0533132203 או למייל sh0533132203@gmail.com